

Så funkar Gottsunda- skolan

– som visar vägen framåt även
bortom lokalsamhället

**ELISABETH VIKSTEN
ERIKSSON, REKTOR
GOTTSUNDASKOLAN,
TILLDELADES EN AV
UPPSALA KOMMUNS
HEDERSMEDALJER
2019:**

”För att hon som rektor för Gottsundaskolan genom målmedvetet arbete har skapat ett framgångsrikt arbetsklimat med lärandet i fokus, där sammanhållning och ömsesidig respekt mellan alla, elever som vuxna inom skolan betonas. Och för att hon i en svår situation efter skolbranden 2018 har visat prov på stort ett ledarskap.”

Flera högstadieskolor i särskilt utsatta områden runt om i landet har lagts ned. Och där de fortfarande är kvar finns det exempel där bara 30–40 procent av eleverna i årskurs nio går ur skolan med behörighet till yrkesprogram på gymnasiet. Det är långt ifrån verkligheten på Gottsundaskolan i södra Uppsala – där samma siffra ligger närmare 80 procent.

Gottsundaskolan utgör undantaget som bekräftar regeln. Det är en högkvalitativ, kommunal högstadieskola med omkring 500 elever och 80 medarbetare som utmärker sig på flera sätt.

Skolledningen levererar resultat som vissa skolor i områden med mindre utmanande elevsammansättning ser på med avund. Vilket gör att skolan även har elever som bor i andra delar av Uppsala. Vårterminen 2019 gick 79,3 procent av eleverna i årskurs nio ur Gottsundaskolan med behörighet till yrkesprogram på gymnasiet. Hur bär de sig åt? Vilka är framgångsfaktorerna?

Yrkesskicklighet utöver det vanliga

Inom grundskolan i Uppsala kommun har man förstått att en högstadieskola i ett särskilt utsatt område som Gottsunda kräver synnerligen yrkesskickliga skolledare och pedagoger.

Gottsundaskolan har en erfaren rektor, Elisabeth Viksten Eriksson som, tillsammans med biträdande rektor Jonas Forsberg, har tagit ett helhetsgrepp på skolans utmaningar och möjligheter.

Det finns även engagerade och professionella pedagoger som ser på eleverna som individer. Som kollegiet har höga, men realistiska förväntningar på. Tillsammans utgör pedagogerna ett team med högt i tak som trivs ihop.

Förlängda handen in i samhället

Forskning visar att det är vad som händer i klassrummet som är den allra viktigaste delen av en utbildning. Och en yrkesskicklig pedagog klarar av att anpassa sin undervisning efter olika elevers behov. Men det ställer höga krav, inte bara på pedagogen, utan också på skolledningen som måste ge pedagogerna rätt förutsättningar, kompetensutveckling samt ett välfungerande kollegialt samarbete.

Erfarenhetsmässigt vet man att pedagoger som medvetet söker sig till skolor i områden med socioekonomiska utmaningar gör det eftersom de tycker att de får så mycket tillbaka – och att de har en relation med eleverna som de inte hittar någon annanstans.

Dessutom är komplexiteten i pedagogtjänsten, där många delar samverkar, högre eftersom de utgör den förlängda handen som hjälper många av eleverna in i det svenska samhället.

Kontinuerligt relationsbyggande

En god relation mellan elev och pedagog fylld av respekt, tillit och förtroende är en självklarhet på Gottsundaskolan. Det är viktigt att pedagoger lyssnar på eleverna och visar att hen förstår. Och eleven vill bli sedd som hen är oavsett förutsättningar och bakgrund.

I en god relation kan en pedagog ge en tillsägelse till en elev, men i ett senare skede sitta och prata med eleven och visa omtanke. Det är det som respektfull undervisning handlar om. Man ska kunna erbjuda lektioner med struktur och ordning på en och samma gång – för allas bästa. För individen och samhället i stort – idag och imorgon.

Elisabeth Viksten Eriksson
och Jonas Forsberg.

Kollegialt lärande och likvärdighet

Gottsundaskolan har bedrivit kollegialt lärande, som de kallar samplanering, sedan länge. Skolans gemensamma kompetens- och erfarenhetskälla är tillräckligt djup och fylld med de kunskaper i pedagogik och didaktik som de anser att de behöver. Samplaneringen sker mellan pedagoger som undervisar i samma ämne, i samma årskurs.

På Gottsundaskolan inkluderar samplaneringen även gemensam utvärdering kring hur det fungerar i de olika ämnena i de olika årskurserna, allt för att utveckla undervisningen. Det gör även att det blir samma spelregler för alla elever, oavsett vilken pedagog de har, vilket ökar likvärdigheten.

Portföljmetodik: ”lära att lära”

En annan viktig byggsten på Gottsundaskolan är skolans fokus på portföljmetodik och ”lära att lära”. Portföljen används vid utvärdering, betygssamtal och utvecklingssamtal.

Utvecklingssamtalen är elevledda, och en del av samtalen utgår ifrån att eleverna reflekterar kring utvalda portföljarbeten och vad de visar att eleven lärt sig, men även behöver träna mer på.

En elev kan i en portfölj följa sin egen utveckling, vilket kan innebära att eleven jämför sig mindre med andra elever och istället fokuserar på sin egen utveckling. Just den egna utvecklingen är central i ”lära att lära”-filosofin.

Elevboken

Elevboken är både en almanacka och en innehållsförteckning över de pedagogiska verktyg som skolan använder sig av. I elevboken sätter eleverna upp mål för veckan, som de sedan utvärderar. I utvärderingen förväntas eleverna reflektera över orsakerna till att de nått eller inte nått målen som de satt upp för sig själva. Genom detta elevcenterade synsätt fokuseras elevernas tänkande och reflekterande på hur de lär sig, vad de lär sig och hur de ser på sig själva och känner sig som lärande individer.

Digitaliseringen förstärker ytterligare

Att leda och utveckla inom ramen för skolans digitalisering, med sikte på höjd målfyllelse och ökad likvärdighet, är en självklarhet på Gottsundaskolan. Det är en skola som är en så kallad 1:1-skola, vilket innebär att varje elev har tillgång till en bärbar dator, som de kan använda i sin inläring både på skolan och hemma.

Digitala lärvärtyg ger elever ökade förutsättningar att klara kunskapskraven, och lärarna bättre förutsättningar att klara sitt uppdrag. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling – dess möjligheter och risker. Inom arbetslivet uppstår nya yrken, och allt fler arbeten inkluderar med självklarhet digitala verktyg och arbetssätt.

En del av denna pågående process är att Gottsundaskolan håller på att överföra både portföljmetodiken och elevboken, enligt ovan, till digitala arbetssätt.

”En framgångsrik skola behöver ett tydligt ledarskap, en bärande pedagogisk idé och en delad värdegemenskap. Det tydliga ledarskapet är delegerat och skolan präglas av medledarskap. Skolan leds av rektor tillsammans med medarbetarna som delar samma förståelse för uppdraget. Eleverna står i centrum för alla beslut och allt agerande, och alla på skolan tror på alla elevers förmåga att lyckas. Allt detta präglar Gottsundaskolan.”

Ingela Hamlin
Grundskolechef, Uppsala kommun

